

VIHDIN LASTEN JA NUORTEN HYVIN- VOINTISUUNNI- TELMA 2023- 2025

VIHTA

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO.....	2
2. LASTEN JA NUORTEN KASVUOLOIT JA HYVINVOINNIN TILA.....	4
2.1 Vihdin väestö	4
2.2 Väestöennuste lasten ja nuorten ikäryhmissä 2021 – 2025.....	7
2.3 Lapsiperheiden taloudelliset olosuhteet Vihdissä	10
2.4 Lasten ja nuorten koettu hyvinvoinnin tila – Kouluterveyskysely 2023	11
3. PALVELUJÄRJESTELMÄ JA RESURSSIT VIHDISSÄ.....	15
3.1 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestämät palvelut Vihdissä	15
3.2 Yhteistyössä järjestetyt palvelut	19
3.3 Vihdin kunnan järjestämät palvelut	22
3.4 Muiden toimijoiden järjestämät palvelut	26
4. KEHITTÄMINEN JA TAVOITTEET	29
4.1 Johdanto	29
4.2 Tavoitteet suunnitelmakaudelle 2023 – 2025.....	31
5. SUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA	39

1. JOHDANTO

Suomen ensimmäinen lapsistrategia julkaistiin vuonna 2021. Lapsistrategia perustuu perus- ja ihmisoikeussopimukseen ja sen visiona on aidosti lapsi- ja perhemyönteinen, lapsen oikeuksia kunnioittava Suomi. Lapsi- ja perhemyönteinen yhteiskunta investoi lasten ja perheiden hyvinvointiin. Hyvinvointia tukevat perheiden riittävä toimeentulo, perhe-elämän ja työn yhteensovittaminen, hyvät julkiset palvelut ja toimintaedellytykset paikallisella ja alueellisella tasolla sekä aktiivinen kansalaisyhteiskunta. (Valtioneuvosto 23.02.2021)

Jokaisella hyvinvointialueella ja kunnalla on velvollisuus laatia lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka tarkastetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa ja hyvinvointialueella. Koska lastensuojelun järjestämisvastuu kuuluu hyvinvointialueelle, hyvinvointialueen suunnitelman tavoitteena on myös tukea lastensuojelun järjestämistä ja kehittämistä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien sisällöstä säädetään lastensuojelulain 12 §:ssä. Sekä hyvinvointialueen että kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää tiedot:

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista palveluista
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä
- suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta

Hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee lisäksi sisältää tiedot:

- lastensuojelun tarpeesta
- lastensuojeluun varattavista voimavaroista
- lastensuojelun palvelujärjestelmästä.

Kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä suunnitelmien laadinnassa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ovat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (järjestämislaki) tarkoitettuja hyvinvointisuunnitelmia, joten hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyövelvoitteesta säädetään tarkemmin järjestämislain 6 7 §:ssä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma kytkeytyy Vihdin laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan (2021–2025) erillissuunnitelmana. Tulevaisuudessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tullaan sisällyttämään laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan. Näin vahvistetaan suunnitelmien samansuuntaisuutta painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta.

2. LASTEN JA NUORTEN KASVUOLOT JA HYVINVOINNIN TILA

2.1 Vihdin väestö

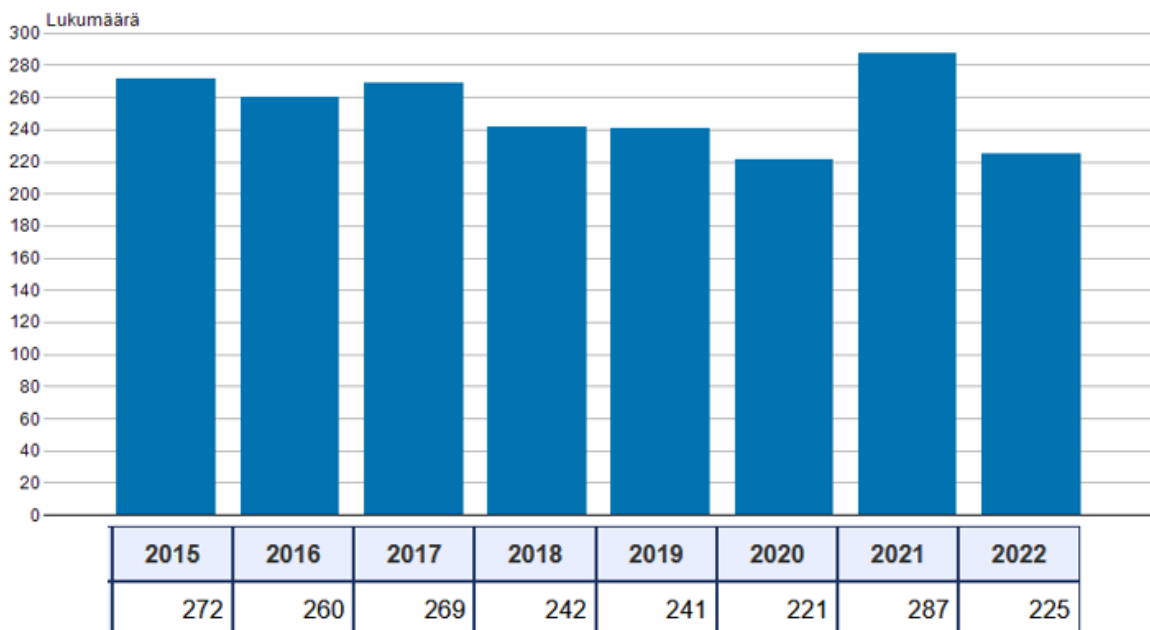
Vihti sijaitsee pääkaupunkiseudun tuntumassa Uudellamaalla. Vihdin väestömäärä, n. 29 000, on pysynyt viime vuodet vakaana.

Vihdin 9.5.2022 kunnanvaltuuston hyväksymä kuntastrategia 2022–2025 rakentuu hyvinvoinnin ympärille; laadukkailla, talouden ja ympäristön näkökulmista vastuullisilla ja ajantasaisilla palveluilla luodaan koti ihmisille, yrityksille ja aktiiviselle elämälle. Asukasluvun kasvun tavoitteeksi on asetettu vähintään 30 000 asukasta vuonna 2025.

Alla olevista diagrammeista käy ilmi syntyvyys, ikäryhmien kehitys sekä lapsiperheiden prosentuaalinen osuus perheistä.

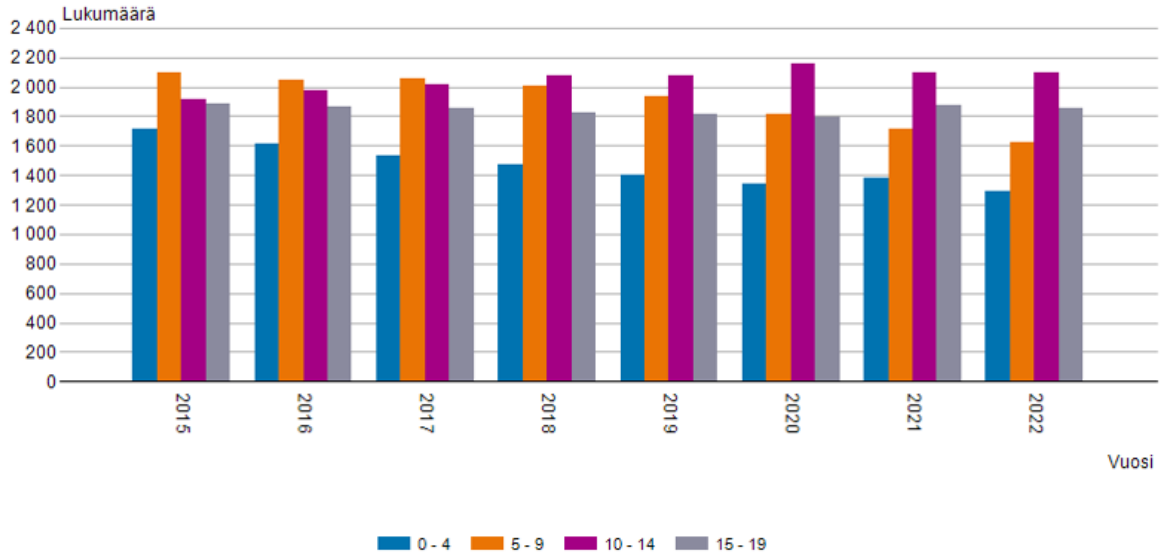
Elävänä syntyneet, Vihti 2015 – 2022

Väestönmuutokset muuttujina Vuosi. Vihti, Elävänä syntyneet.

Lasten ja nuorten väestönkehitys ikäryhmittäin 2015 – 2022

Väestö 31.12. muuttujina Ikä ja Vuosi. Vihti, Yhteensä, Väestö 31.12..

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0 - 4	1 716	1 616	1 532	1 477	1 405	1 346	1 385	1 295
5 - 9	2 096	2 050	2 055	2 010	1 935	1 815	1 717	1 628
10 - 14	1 918	1 976	2 011	2 079	2 080	2 160	2 101	2 098
15 - 19	1 885	1 861	1 852	1 829	1 813	1 790	1 876	1 857

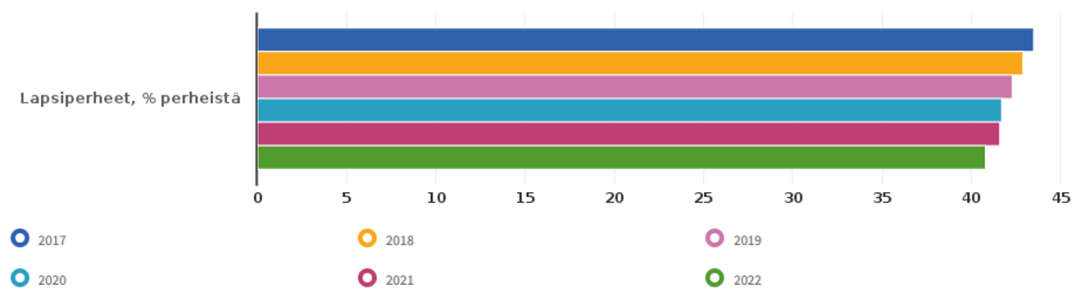
Lapsiperheiden osuus perheistä, 2017 – 2022

Lapsiperheet, % perheistä [Info 179](#)

Alue	Sukupuoli	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Koko maa	yhteensä	38,5	38,3	38,0	37,9	37,8	37,7
Vihti		43,5	42,9	42,3	41,7	41,6	40,8

Lapsiperheet, % perheistä

[Info ind. 179](#) Alue: Vihti Sukupuoli: Yhteensä

Tilastokeskuksen perhetyyppitilaston mukaan vuonna 2022 lapsiperheiden prosentuaalinen osuus kaikista perheistä oli Vihdissä 40,8% koko maan prosentuaalisen osuuden ollessa 37,7%. Lapsiperheiden osuus kaikista perheistä Vihdissä on siis selkeästi koko maata korkeampi.

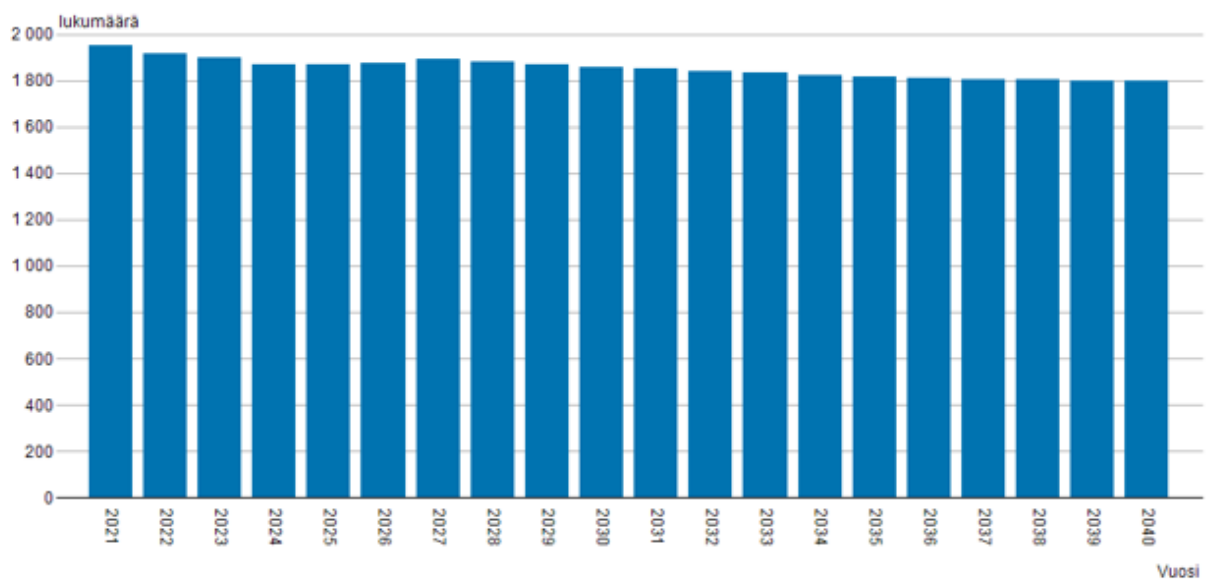
Vihdissä syntyi vuonna 2022 225 lasta. Syntyvyys on selkeästi laskenut edellisestä vuodesta, jolloin syntyneitä lapsia tilastoitiin Vihdissä 287. Syntyvyyden lasku ei koske ainoastaan Vihtiä; Koko maassa syntyi vuonna 2021 yhteensä 49 594 lasta syntyvyyden jäädessä vuonna 2022 44 951 lapseen.

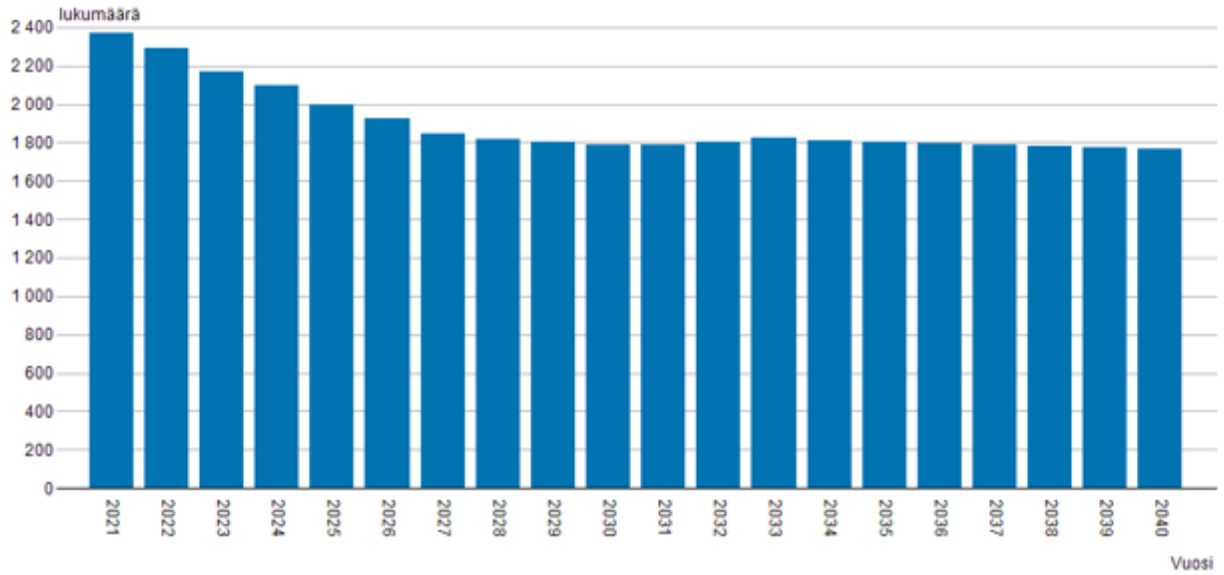
2.2 Väestöennuste lasten ja nuorten ikäryhmissä 2021 – 2025

Tilastokeskuksen vuonna 2021 julkaiseman edellisten vuosien kehityksen mukaan laaditun väestöennusteen mukaan lasten ja nuorten määrän ennustetaan laskevan Vihdissä kaikissa ikäryhmissä vuoteen 2040 mennessä. Ennusteen mukaan vuoteen 2025 mennessä lasten ja nuorten määrä laskee ikäryhmissä 0 – 6 -vuotiaat, 7 – 12 -vuotiaat ja 19 – 29 -vuotiaat. Ikäryhmässä 13 – 18 -vuotiaat nuorten määrä kasvaa vuoteen 2024 saakka, jonka jälkeen sekin lähtee laskuun. Tilastokeskuksen ennusteet ovat ns. demografisia trendilaskemia, joissa tarkastellaan kehityskulkua ennustusteen tekohetkeen saakka ja oletetaan kehityskulun olevan vakio. Näin ollen tätä vuonna 2021 tehtyä väestöennustetta voidaan pitää suuntaa-antavana muttei eksaktina, koska se ei huomioi ajantasaisia paikallisia, alueellisia ja kansallisia väestönkehitykseen vaikuttavia muuttujia.

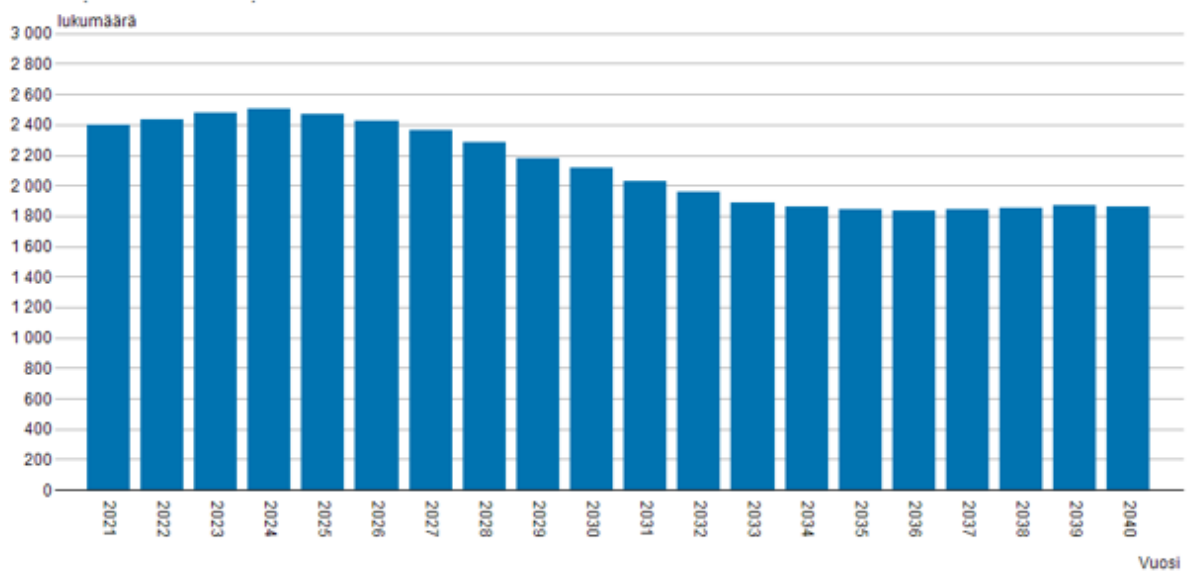
Väestöennuste 2021, 0 – 6 -vuotiaat

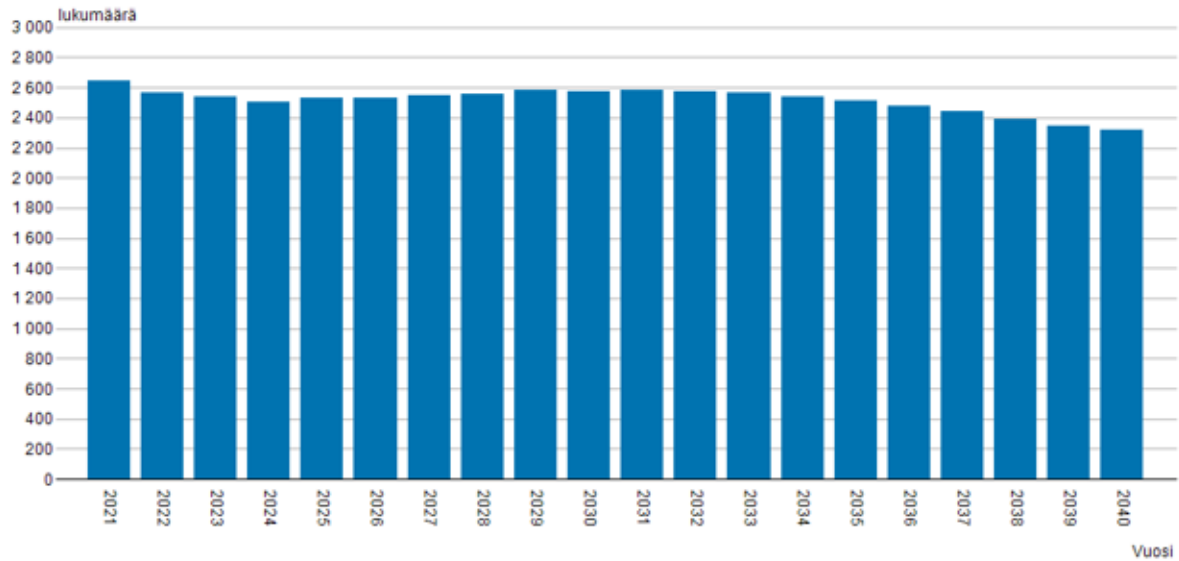
Väestöennuste 2021, 7 – 12 -vuotiaat

Väestöennuste 2021, 13 – 18 -vuotiaat

Väestöennuste 2021, 19 – 29 -vuotiaat

Väestöennuste taulukkomuodossa (0 – 29 -vuotiaat)

	Vihti									
	Yhteensä									
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Väestö 31.12. (ennuste 2021)										
0 - 6	1 950	1 919	1 898	1 871	1 868	1 876	1 891	1 880	1 868	1 858
7 - 14	3 225	3 151	3 031	2 949	2 811	2 705	2 590	2 531	2 479	2 452
15 - 18	1 541	1 572	1 620	1 649	1 654	1 646	1 614	1 577	1 508	1 449
19 - 24	1 431	1 383	1 373	1 352	1 397	1 413	1 450	1 461	1 489	1 486
25 - 29	1 210	1 181	1 162	1 152	1 132	1 115	1 100	1 094	1 091	1 093

	Vihti									
	Yhteensä									
	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Väestö 31.12. (ennuste 2021)										
0 - 6	1 849	1 839	1 831	1 823	1 816	1 810	1 806	1 802	1 800	1 797
7 - 14	2 434	2 414	2 415	2 427	2 443	2 432	2 422	2 411	2 400	2 390
15 - 18	1 382	1 344	1 290	1 247	1 210	1 200	1 207	1 225	1 244	1 241
19 - 24	1 473	1 447	1 418	1 382	1 338	1 308	1 264	1 223	1 186	1 178
25 - 29	1 112	1 129	1 146	1 156	1 173	1 174	1 177	1 169	1 160	1 139

2.3 Lapsiperheiden taloudelliset olosuhteet Vihdissä

Perheen taloudelliset vaikeudet heijastuvat usein myös lasten hyvinvointiin. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksen (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-742-8>) mukaan lasten ja lapsiperheiden köyhyys on alkanut yleistyä 2010-luvulla. Köyhyyden kasvu on viime vuosina ollut jyrkintä kahden huoltajan pikkulapsiperheissä. Toimeentulo-ongelmat heijastuvat lapsiperheissä parisuhteen ongelmina sekä monenlaisina huolina vanhemmuudesta ja lapsista. Jos toimeentulo on hankalaa, vanhemmilla on muita lapsiperheitä useammin parisuhdeongelmia ja he ovat useammin huolissaan omasta jaksamisestaan ja taidoistaan lastensa vanhempina.

Lapsiperheiden pienituloisuusaste on viimeisimmän, vuonna 2021 tilastokeskuksen julkaiseman tilaston mukaan koko maassa 11,9. Vihdissä lapsiperheiden pienituloisuusaste on 8,4 sen oltua vuonna 2019 9,1. Pientuloisuusaste on pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaiden henkilöiden osuus prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä. Pientuloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan rahatulon mediaanista.

Kouluterveyskyselyssä 2023 29,4 % vihtiläisiä 8.–9.-luokkalaisista arvioivat perheen taloudellisen tilanteen kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi. Koko maan keskiarvo edellä mainitussa indikaattorissa vuonna 2023 oli 30,3 %. Perheen taloudellisen tilanteen arviointi on sisällytetty kouluterveyskyselyyn vuodesta 2015 ja Vihdin tulos oli ensimmäistä kertaa koko maan keskiarvoa parempi.

Työllisyyskehitys Vihdissä on kääntynyt suotuisaksi Covid 19 -pandemian aiheuttamien suorien ja välillisten vaikutusten jälkeen. Työttömien määrä työvoimasta oli vuonna 2022 7,1 % vuoden 2020 prosenttiosuuden ollessa 10,5 %. Nuorisotyöttömien (18–24-vuotiaat työttömät) kohdalla kehityskulku on ollut samansuuntainen; Vuonna 2020 nuorisotyöttömiä oli 16 % ikäluokkansa työvoimasta prosenttiosuuden ollessa vuonna 2022 10,8 %.

Aluehallintoviraston julkaiseman ja ylläpitämän tilaston mukaan Vihdissä 12,5 % nuorista on syrjäytymisvaarassa. Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17–24 -vuotiaita nuoria oli Vihdissä vuonna 2021 9 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Koko maan prosenttiosuus oli 7,9 %. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten määrä on pysynyt Vihdissä viimeisten vuosien aikana samalla tasolla. Vuoden 2021 tilastossa ei kuitenkaan ole vielä nähtävissä oppivelvollisuusiän noston vaikutuksia.

Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden ja nuorten prosentuaaliset osuudet laskivat vuoden 2022 tilastoissa edellisvuosiin verrattuna. Toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä oli Vihdissä 6,6 % kaikista lapsiperheistä koko maan tilanteen ollessa 8,7 %. Nuoria 18–24-vuotiaita toimeentulotukiasiakkaita oli Vihdissä 14,8 % koko maan vastaavan prosenttiosuuden ollessa 14,7 %.

2.4 Lasten ja nuorten koettu hyvinvoinnin tila – Kouluterveyskysely 2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos järjestää, joka toinen vuosi valtakunnallisen Kouluterveyskyselyn. Kyselyn avulla selvitetään, millaisiksi lapset ja nuoret itse kokevat elinolonsa ja hyvinvointinsa. Kysely on laaja ja sen tulokset ovat sekä ajallisesti että valtakunnallisesti vertailtavissa.

Hyvinvointisuunnitelmaa tehdessä on käytössä vuoden 2023 Kouluterveyskyselyn tulokset. Kyselyssä esiin tulleita Vihdin alueen vahvuuksia ja kehittämiskohteita on poimittu taulukoihin niiltä osin, kun indikaattorin tuloksen ero verrattuna edelliseen kyselyyn tai koko maahan on selkeä.

Lisäksi taulukkoon on nostettu yksinäisyyteen, yhteisöllisyyteen, mielenterveyteen ja päihteisiin liittyviä indikaattoreita, jotka kuvaavat yleistä hyvinvoinnin tasoa. Nämä ovat merkittäviä indikaattoreita myös, kun arvioidaan pandemian aikaisten rajoitustoimien vaikutuksia.

Tulokset on värikoodattu positiivisen kehityssuunnan tai aluevertailun perusteella vihreällä tai punaisella. Keltaisella on merkattu tulokset, jotka ovat joko menneet parempaan suuntaan, mutta jäävät aluevertailussa jälkeen tai päinvastoin.

Kouluterveyskyselyn tuloksia voi tarkastella laajemmin [Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuilla](#).

Alakoulun 4. ja 5. luokkien oppilaat

Alakoulun 4. ja 5. luokkien oppilaat	alue	2021 (%)	2023 (%)
Koululounas on maultaan hyvää	koko maa	---	57,0
	Vihti	58,7	70,5
Kokenut usein, että pitäisi viettää aikaa muutoin kuin netissä	koko maa	29,5	29,2
	Vihti	29,2	24,5
Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut	koko maa	37,4	38,8
	Vihti	37,5	34,2
Huomannut usein olevansa netissä, vaikka ei ole huvittanut	koko maa	37,9	38,6
	Vihti	29,2	25,0
Kiusattu tai muita kiusannut kertonut koulukiusaamisesta koulun aikuiselle: kiusaaminen lopunut tai vähentynyt	koko maa	63,2	60,7
	Vihti	63,8	54,5
Käyttänyt sähkösavukkeita vähintään kerran	koko maa	1,9	4,5
	Vihti	2,0	5,6
Terveystarkastus oli yksilöllinen ja keskustelevala	koko maa	---	43,1
	Vihti	---	34,8
Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana	koko maa	43,3	41,9
	Vihti	50,5	49,9
Luokassa uskaltaa sanoa mielipiteensä	Koko maa	51,2	51,9
	Vihti	52,6	50,5
Osallistunut koulun yhteisten sääntöjen suunnitteluun	Koko maa	66,0	66,4
	Vihti	59,9	65,4
Kokee olevansa tärkeä osa koulu yhteisöä	koko maa	40,1	42,6
	Vihti	31,8	37,2
Ei syö aamupalaa joka arkipäivä	koko maa	41,8	42,1
	Vihti	31,1	36,1
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä	koko maa	68,2	65,7
	Vihti	62,8	69,4
Kokee koulu-uupumusta	koko maa	13,7	15,8
	Vihti	16,4	16,2
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	koko maa	7,9	8,6
	Vihti	9,7	9,3
Tuntee itsensä yksinäiseksi	koko maa	4,0	3,9
	Vihti	4,8	3,9
Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran	koko maa	3,5	5,5
	Vihti	3,4	6,0

Yläkoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat

Yläkoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat	alue	2021 (%)	2023 (%)
Koululounas on laadultaan hyvää	koko maa	47,5	38,9
	Vihti	58,7	50,8
Kokee, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille	koko maa	33,4	31,7
	Vihti	33,2	27,7
Ei ole kiusattu lainkaan lukukauden aikana	koko maa	75,2	71,4
	Vihti	71,3	62,2
Oppimisyhteisön ilmapiiri on hyvä	koko maa	58,3	51,6
	Vihti	47,4	39,3
Kokee olevansa tärkeä osa kouluuyhteisöä	koko maa	40,6	38,7
	Vihti	29,8	34,4
Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa	koko maa	42,2	42,8
	Vihti	36,3	45,4
Alaikäisten alkoholin ostot vähittäismyynnistä	koko maa	5,9	7,2
	Vihti	6,9	3,0
Mielialaan liittyviin huoliin tukea tarvinneista apua saaneet: palvelut koulun ulkopuolella	koko maa	70,2	69,5
	Vihti	69,0	61,6
Kokenut positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana	koko maa	25,5	22,2
	Vihti	18,2	25,2
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä	koko maa	68,2	65,7
	Vihti	62,8	69,4
Kokee koulu-uupumusta	koko maa	20,3	20,5
	Vihti	22,0	20,1
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	koko maa	6,0	7,9
	Vihti	6,4	12,5
Tuntee itsensä yksinäiseksi	koko maa	15,9	15,0
	Vihti	17,0	14,0
Tupakoi päivittäin	koko maa	5,3	5,0
	Vihti	6,9	4,6
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	koko maa	8,9	8,8
	Vihti	9,5	6,7

Lukion ja ammattioppilaitosten oppilaat

Lukio ja ammattikoulu	alue	2021 (%)	2023 (%)
Ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kk aikana (Lukio)	koko maa	46,8	43,0
	Vihti	55,3	53,5
Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut (Ammatillinen oppilaitos)	koko maa	23,4	26,5
	Vihti	18,6	31,7
Terveystarkastuksessa nuoren mielipidettä kuunnellaan (Lukio)	koko maa	89,0	87,7
	Vihti	94,4	77,8
Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut (Ammatillinen oppilaitos)	koko maa	23,4	26,5
	Vihti	18,6	31,7
Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana (Ammatillinen oppilaitos)	koko maa	21,3	21,6
	Vihti	36,0	20,8
Mielialaan liittyviin huoliin tukea tarvinneista apua saaneet: koulun aikuiset (Lukio)	koko maa	79,8	80,5
	Vihti	83,7	90,4
Helppo päästä koulun kuraattorin vastaanotolle (Ammatillinen oppilaitos)	koko maa	66,3	64,7
	Vihti	58,1	72,4
Oppimiseen ja koulunkäyntiin tukea tarvinneista apua saaneet: erityisopettaja (Ammatillinen oppilaitos)	koko maa	80,3	80,0
	Vihti	---	90,6
Harrastaa liikuntaa tai urheilee vähintään kuukausittain (Ammatillinen oppilaitos)	koko maa	75,8	78,0
	Vihti	69,3	82,8
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä (Lukio)	koko maa	68,4	66,9
	Vihti	62,0	64,3
Kokee koulu-uupumusta (Lukio)	koko maa	21,1	17,5
	Vihti	26,4	16,5
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa (Lukio)	koko maa	1,1	1,7
	Vihti	0,4	1,9
Tuntee itsensä yksinäiseksi (Ammatillinen oppilaitos)	koko maa	17,0	16,5
	Vihti	22,3	19,2
Tupakoi päivittäin (Ammatillinen oppilaitos)	koko maa	17,5	13,6
	Vihti	17,2	13,1
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa (Lukio)	koko maa	14,9	14,6
	Vihti	17,0	16,2

3. PALVELUJÄRJESTELMÄ JA RESURSSIT VIHDISSÄ

Ensisijainen oikeus ja velvollisuus huolehtia lapsen ja nuoren hyvinvoinnista ja kasvatuksesta on vanhemmilla. Palvelujärjestelmän tehtävänä on toiminnallaan turvata ja varmistaa hyvinvoinnin edellytykset. Lasten ja nuorten peruspalvelut, kuten neuvolat, varhaiskasvatus ja koulut, tukevat vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Kunnissa tarjotaan monenlaisia tukitoimia lapsille, nuorille ja perheille. Toimijoiden sujuvalla yhteistyöllä tuetaan lasta ja nuorta tämän tarpeista lähtevällä tavalla. Vanhempien ja muun lähiyhteisön sekä kunnallisen palvelujärjestelmän lisäksi lasten ja nuorten hyvän kasvun edellytyksiä tarjoavat myös erilaiset järjestöt ja vapaa-ajan toimijat.

Tavoitteena on, että lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen ja avun peruspalveluissa mahdollisimman varhain. Toisinaan lapsen tai perheen tarvitsema apu voidaan toteuttaa peruspalveluissa tehostetuin järjestelyin, toisinaan tarvitaan erityisiä tukitoimia.

3.1 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestämät palvelut Vihdissä

Vuoden 2022 lopussa toimintansa päättänyt perusturvakuntayhtymä Karviainen on siirtynyt vuonna 2020 tuottamaan lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveystalvet Perhekeskus -toimintamallin kautta. Perhekeskuksella on kiinteä yhteys alueen opiskelu- ja terveydenhuollon kuraattori- ja psykologipalveluihin. Perhekeskuksen yhteistyöverkostoon kuuluvat kuntien varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen koulutuksen talvet, kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminta, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut. Yhteistyöverkoston keskeisinä toimijoina ovat myös järjestöt, seurakunnat, 3. sektorin toimijat sekä Kansaneläkelaitos.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue huolehtii neuvolapalveluiden järjestämisestä alueellaan. Lohjan, Vihdin ja Karkkilan neuvolat kuuluvat samaan perhekeskusalueeseen, jossa

työskentelee yhteensä 25 neuvolaterveydenhoitajaa. Heistä yhdeksän terveydenhoitajaa työskentelee Vihdin alueella Pajuniityn ja Myrskylänmäen neuvoloissa. Lohjan, Vihdin ja Karkkilan perhekeskusalue siirtyy ehkäisevän ja varhaisen tuen palveluiden palvelulinjaan 1.1.2024 yhdeksi äitiys- ja lastenneuvolapalveluiden tiimiksi.

Neuvolapalveluiden yhdenmukaistamistyö aloitettiin keväällä 2023. Äitiys- ja lastenneuvoloiden tarkastusohjelmat sekä muut neuvolan tarjoamat palvelut yhdenmukaistetaan koko hyvinvointialueella. Tarkastusohjelmat sisältävät neuvolassa tehtävät määräaikaistarkastukset lasta odottaville perheille ja alle kouluikäisille lapsille. Muita palveluita ovat muun muassa yksilöllinen lisäkäynti, perhevalmennus ensimmäistä lasta odottaville perheille ja neuvolasta poisjäävien prosessi.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen neuvoloissa on käytössä Voimaperheet – toimintamalli, joka on Turun yliopiston lastenpsykiatrian tutkimuskeskuksen tutkimuskokonaisuus. Toimintamalli tarjoaa digitaalisia matalan kynnyksen etähoito-ohjelmia lasten ja perheiden hyvinvoinnin tueksi. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella käytössä oleva Voimaperheet –kokonaisuus käsittää 3-vuotiaiden lasten vanhemmille kohdennetun vanhemmuusohjelman Ole läsnä lapsellesi sekä kaikille 4-vuotta täyttävälle lapsille suunnatun Huomaa hyvä lapsessasi –kokonaisuuden, jonka perustana on vanhempien täyttämä Voimaperheet –neuvolakysely. Voimaperheet toimintamallin lisäksi hyvinvointialue tarjoaa kaikille 0–16 – vuotiaiden lasten vanhemmille suunnatun Perhepolku – verkko-kurssin käyttöön vuodeksi 2023.

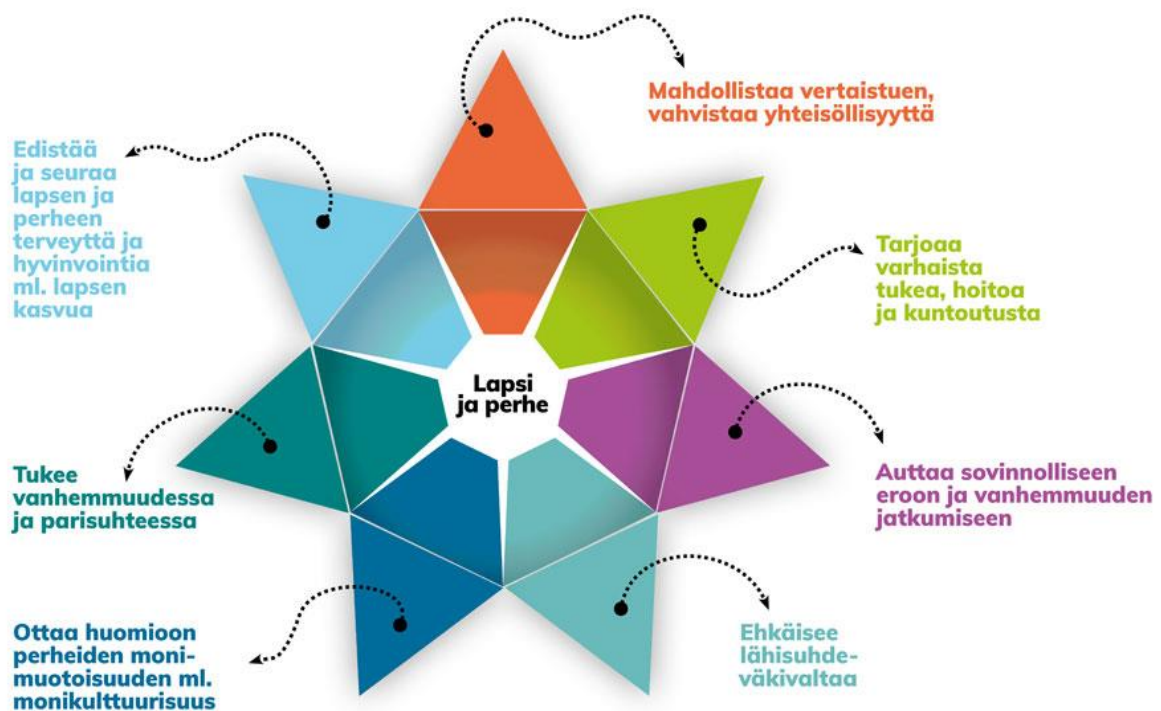
Vihdin kunta on mukana LU-hyvinvointialueen kehittämistyössä Kohtaamispaikkatoiminnan pilotoinnissa. Kohtaamispaikkatoiminta on konkreettinen malli jäsenyisestä, aktiivisesta järjestöjen kumppanuustyöstä ja osallisuuden rakenteesta lasten- ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Kohtaamispaikkatoiminta tarjoaa lapsiperheille ajan, paikan ja tilan monenlaiselle toiminnalle.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue koordinoi Vihdinkin alueella toimivaa Lapset SIB-hanketta. Hanke kohdentuu pikkulapsiperheiden tukemiseen. Hankkeessa ovat yhteistyökumppaneina Lastensuojelukeskusliitto, FIM, THL sekä SOS-Lapsikylä. Hankkeen kantavat teemat ovat tukea mahdollisimman varhain ja oikea-aikaisesti perheitä; perheet valitaan hankkeeseen jo odotusaikana. Hankkeen tarkoituksena on tukea perheiden selviytymistä kohti hyvää vanhemmuutta, mahdollisesti puuttuvan koulutuksen loppuun saattamista sekä työllistymistä.

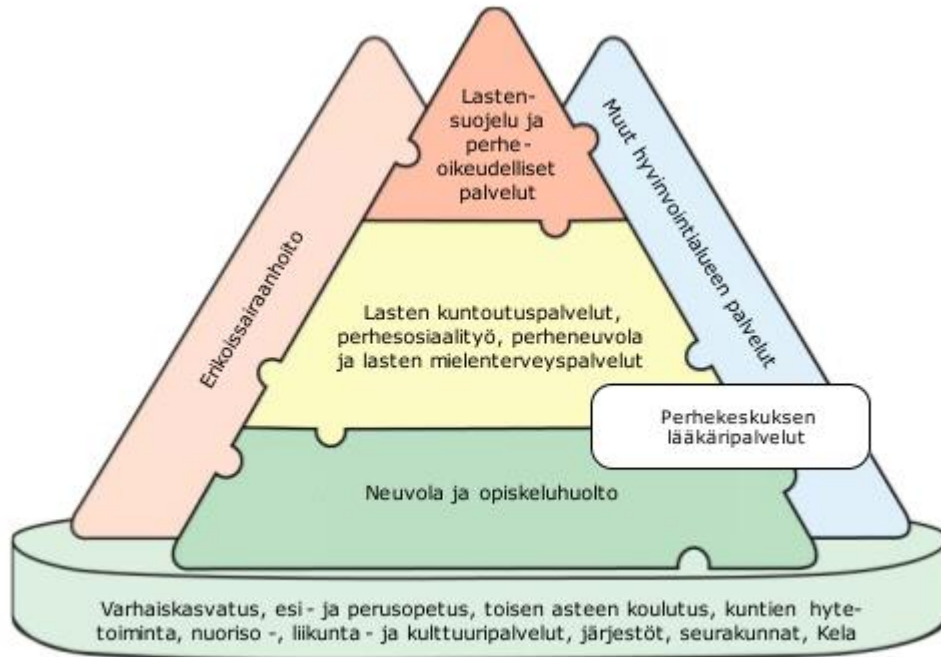

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta kehitettäessä ollaan siirrytty systeemisen toimintatavan käyttöönottoon. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan systeeminen toimintatapa tukee tuloksellista, eettistä ja turvallista työskentelyä kompleksisissa tilanteissa. Yhtenäinen toimintatapa mahdollistaa yhteisen asiakastyön suunnittelun, joka huomioi myös riskit ja tarpeet laajemmassa systeemissä. Systeemisessä työskentelyssä oleellista on pystyä tekemään tavoitteellista työtä turvallisessa epävarmuudessa. Moniammatillisesti kaikki toimijat ymmärtävät, että tuleme aina elämään kontekstissa, joka on enemmän tai vähemmän epävarma. Systeeminen toimintatapa mahdollistaa turvallisen toimimisen myös epävarmuudessa.

Perhekeskuksen tehtävät ovat oheisen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisia

Perhekeskuksen palvelut ja keskeiset yhdyspinnat

3.2 Yhteistyössä järjestetyt palvelut

Opiskeluhuollon palvelut

Vihdin kunta ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tuottavat yhdessä esi- ja perusopetuksen oppilaille sekä lukion opiskelijoille opiskeluhuollon palvelut.

Opiskeluhuollon palveluita ohjaa ja johtaa kuntakohtainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmä toimii toimialat ylittävänä, monitoimijaisena ryhmänä. Ryhmään kuuluu myös hyvinvointialueen esihenkilötasoiset opiskeluhuollon palveluiden edustajat.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä on vastuussa kuntatasoisen opiskeluhuoltosuunnitelman tuottamisesta. Opiskeluhuollon suunnitelmassa on tarkemmin avattu opiskeluhuollon palveluiden sisältöä ja palvelutuotannon vastuunjako. Lisäksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tuottaa aluetasoisien opiskeluhuollon suunnitelman sekä oman palvelustrategiansa sisältäen myös opiskeluhuollon palvelut.

Ohjausryhmä valitsee vuosittaisen opiskeluhuollon yhteisöllisen työotteen painopisteen varhaiskasvatukseen ja opetuksen yksikkökohtaiseen monialaiseen työskentelyyn. Painopisteen valinta perustuu indikaattori- ja ilmiöpohjaiseen tarkasteluun.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaisesti opiskeluhuollon kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhuollon kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla:

1. Edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa
2. tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Kuraattorin tehtävät liittyvät sekä yhteisölliseen että yksilökohtaiseen opiskeluhuoltotyöhön. Kuraattorin tehtävänkuva muodostuu laajasta kokonaisuudesta, johon kuuluu oppilaitosyhteistyö hyvinvoinnin edistämistä, konsultaatiota, asiakastyötä sekä yhteistyötä kotien ja erilaisten sidosryhmien kanssa. Kuraattorin työskentelyn tavoitteena on

sosiaalityön keinoin edistää opiskelijoiden psykososiaalista hyvinvointia, myönteistä kokonaiskehitystä sekä kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella Lohja, Vihti ja Karkkila muodostavat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon perhekeskusalueen, jossa työskentelee yhteensä 28 koulu- ja opiskeluterveydenhoitajaa. Heistä seitsemän terveydenhoitajaa työskentelee Vihdin kouluterveydenhuollossa ja kaksi Vihdin opiskeluterveydenhuollossa. Lohjan, Vihdin ja Karkkilan perhekeskusalue siirtyy ehkäisevän ja varhaisen tuen palveluiden palvelulinjaan 1.1.2024 yhdeksi koulu- ja opiskeluterveydenhuoltopalveluiden tiimiksi.

Vuonna 2023 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen laatimat suositukset kouluterveydenhuollon henkilöstömitoituksista eli terveydenhoitajien ja lääkäreiden työntekijäkohtaisista lapsi- ja oppilasmääristä. Uudet kouluterveydenhuollon henkilöstömitoitukset ovat terveydenhoitajalla 460 oppilasta ja koululääkärillä 2100 oppilasta. Mitoitussuositus on laskettu palvelujen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Vihdin kouluterveydenhuoltoon saatiin vuonna 2023 yksi uusi terveydenhoitajan vakanssi.

Kouluterveydenhuollon terveystarkastuksia on toteutettu normaalisti, ja erityisesti keskitetty laajoihin terveystarkastuksiin. Lasten ja nuorten mielenterveyteen liittyvien pulmien ja haasteiden lisääntyminen näyttäytyi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vastaanotoilla.

Alle 25-vuotiaiden maksuttoman ehkäisyn kokeilu on jatkunut vuoden 2023 Hangossa, Karkkilassa, Kirkkonummella, Lohjalla ja Vihdissä. Kokeilun aikana kaikilla alle 25-vuotiailla Hangon, Karkkilan, Kirkkonummen, Lohjan ja Vihdin asukkailla ja kuntien koulu- ja opiskeluterveydenhuollon asiakkailla on sukupuolesta riippumatta ollut saatavilla maksettua kaikki raskauden ehkäisyyn kuuluvat ehkäisymenetelmät.

Opiskeluhuoltoon kuuluvat myös psykologipalvelut. Psykologilta voi saada ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi oppimiseen ja koulunkäyntiin, käyttäytymiseen, tunne-elämään sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Ohjaus ja neuvonta ovat suunnattu lapsen lisäksi myös huoltajille. Tarvittaessa psykologi tekee yhteistyötä esimerkiksi muun opiskeluhuoltohenkilöstön, muiden perhekeskuspalvelujen tai vastaavien tahojen kanssa.

Ankkuritoiminta

Tehokkaana ja valtakunnallisesti ohjattuna ennaltaehkäisevänä työmuotona Vihdissä toimii Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, Länsi-Uudenmaan poliisin sekä Lohjan ja Karkkilan kaupunkien kanssa yhteinen ankkuritiimi. Ankkuritiimin asiantuntijaverkostoon kuuluu kiinteä edustus poliisiin, sosiaalitoimen, terveystoimen ja nuorisotoimen aloilta.

Moniammatillisen yhteistyön ansiosta nuori ja huoltajat kohdataan kokonaisvaltaisesti. Ankkuritiimin asiakkaat saavat mahdollisimman kattavat palvelut "samalta luukulta". Poliisin selvittäessä nuoren tekemää rikosta Ankkuritiimin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset selvittävät nuoren ja hänen perheensä kokonaistilanteen. Samalla selvitetään, millaisia ongelmat nuoren toiminnan taustalla ovat. Ankkuritiimin sosiaalityöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja ja erityisnuorisotyöntekijä vastaavat asiakkaiden hoidon ja tuen tarpeisiin tekemällä tilanteesta alkuarvioinnin ja antavat ensivaiheen tukea sekä ohjaavat tarvittaessa muiden palveluiden piiriin.

3.3 Vihdin kunnan järjestämät palvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta säätelee varhaiskasvatustalaki ja -asetus (<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>), joita noudattamalla varhaiskasvatuksen palvelut ja resurssit järjestetään. Päiväkodissa tulee hoito- ja kasvatustehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön ammatillinen kelpoisuus, enintään seitsemää kokopäivähoidossa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Alle kolmevuotiaiden osalta vastaava mitoitus on yksi kelpoisuuden omaava henkilö neljää lasta kohden.

Varhaiskasvatuspalveluita järjestetään sekä kunnallisena että yksityisenä päiväkotitoimintana ja perhepäivähoitona. Kunnallisia päiväkoteja on 1.1.2024 alkaen 14. Lisäksi Vihdissä järjestetään avointa varhaiskasvatustoimintaa sekä kerhotoimintana että avoimen päiväkotitoiminnan muodossa Annantien perhetuvassa.

Eri palvelut	Lasten määrä 31.5.2023
Kunnallinen päiväkotihoito	1246
Kunnallinen perhepäivähoito	12
Palvelusetelin piirissä	165
Yksityisen hoidon tuella	10

Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus on seuraava: Vihdin kunta järjestää monipuolisia varhaiskasvatuspalveluja joustavasti vihtiläisten lapsiperheiden tarpeisiin vastaten. Tavoitteena on mahdollistaa lapselle hyvä ja huoleton arki huomioiden hänen ainutkertaisuutensa.

Varhaiskasvatuksessa alkoi kuudessa eri päiväkodissa kaksivuotinen esiopetuskokeilu syksyllä 2021, tämä kokeilutoiminta päättyi keväällä 2024. Kyseiset päiväkodit ovat kokeilussa mukana koko kokeilutoiminnan ajan ja kunnan muut yksiköt toimivat verrokkipäiväkoteina. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu on osa opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia -kehittämishjelmaa.

Kokeilutoiminnan tarkoituksena on vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa, kehittää esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta, selvittää varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumoa, selvittää perheiden palveluvalintoja sekä saada tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveen itsetunnon muodostumiseen.

Kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun liittyy tutkimustoiminta, jossa Vihti on myös mukana. Syksyllä 2023 ensimmäiset kaksivuotisessa esiopetuksen kokeilussa mukana olleet lapset siirtyivät ensimmäiselle luokalle Vihdin eri peruskouluihin.

Opetuspalvelut

Vihdin kunnan opetuspalveluissa työskentelee noin 410 kasvatuksen ja opetuksen ammattilaista, joista suurin osa on luokanopettajia (121) ja aineenopettajia (88) sekä erityisopettajia ja erityisluokanopettajia (yhteensä 68), opinto-ohjaajia (7), tuntiopettajia (35) sekä kouluohjaajia (91). Koulun henkilöstön esimiehenä toimii koulun rehtori. Jokaisella opetusryhmällä on oma luokanohjaaja tai ryhmänohjaaja, joka ensisijaisesti seuraa koulussa oppilaan koulutyöskentelyä. Yläkouluissa työskentelevät hankerahalla myös kouluvalmentajat ja erityisohjaaja (yhteinen Nummelanharjun ja Kuoppanummen koulun kanssa).

	Kappalemäärät	Oppilasmäärä 20.9.2023
Alakoulut	10	1219
Ruotsinkielinen alakoulu	1	48
Yläkoulu	2	818
Yhtenäiskoulu	2	1086
Lukio	1	539

Nuoriso-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Kunnallista nuorisotyötä taustoittaa nuorisolaki. Lain mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja sekä tiloja yhteistyössä muiden palveluntuottajien kanssa.

Vihdin kunnan nuorisopalveluissa työskentelee (9/2023) 6 nuoriso-ohjaajaa, 4 erityisnuorisotyöntekijää, nuorisokoordinaattori sekä hanketyöntekijöitä. Nuorisopalveluja johtaa nuorisopäällikkö.

Vihdissä kunnallisen nuorisotyön kohderyhmään kuuluvat 10–29 –vuotiaat lapset ja nuoret. Työmuotoja ovat mm. avoin nuorisotilatoiminta, etsivä nuorisotyö, koulu- ja oppilaitosnuorisotyö sekä jalkautuva ja paikkariippumaton nuorisotyö. Nuorisotyön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia, ehkäistä syrjäytymistä sekä mahdollistaa osallisuuden toteutuminen mahdollisimman monipuolisilla ja saavutettavilla palveluilla.

Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut muodostavat tärkeän osan palveluverkkoa. Kirjasto-, museo, liikunta- ja kulttuuripalvelut tarjoavat runsaasti lapsille ja nuorille suunnattuja maksuttomia ja kaikille avoimia toiminta- ja harrastusmahdollisuuksia.

3.4 Muiden toimijoiden järjestämät palvelut

Vihdin alueella toimii useita muita toimijoita, jotka tarjoavat palveluja ja järjestävät toimintaa lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Tällaisia toimijoita ovat mm. Vihdin seurakunta sekä erilaiset yhdistykset ja seurakuntat. Muiden toimijoiden järjestämästä toiminnasta ja tarjoamista palveluista saa ajantasaisista tiedoista mm. heidän verkkosivuiltaan. Alle on koottu muutamien toimijoiden yleisesittelyt sekä verkko-osoitteet ajantasaisen tiedon saamiseksi.

Vihdin ev.lut. seurakunta

Vihdin seurakunnan varhaiskasvatuksen toiminta-ajatuksena on rakentaa ilmapiiriltään ja olosuhteiltaan turvallista seurakuntaa yhdessä vihtiläisten lasten ja perheiden kanssa.

Seurakunta tarjoaa lapsille ja perheille kristillistä varhaiskasvatusta ja tukea sen antamisessa. Lisäksi järjestetään laadukasta, eri ikäkaudet huomioivaa toimintaa, joka tukee lapsen kasvua ja kehitystä sekä perheiden jaksamista. Toimintamuotoja ovat päivä-, perhe- ja iltapäiväkerhot, Läksykerho, Kohtaamispaikka-toiminta, erilaiset ryhmät, tapahtumat, retket, leirit, pyhäkoulu, perhemessut, kirkkohetket ja parisuhdetyö. Yhteistyö kunnan varhaiskasvatuksen ja avoimen varhaiskasvatuksen kanssa on tiivistä. Varhaiskasvatus on osa laajempaa Kasvun kokonaisuutta, johon kuuluvat myös seurakunnan nuorisotyön toiminnot.

Nuorisotila Sankarla sijaitsee Nummelan seurakuntakeskuksessa, ja sen toiminta pitää sisällään kerhoja, leirejä ja retkiä koululaisille sekä monipuolista yhteistyötä koulujen kanssa. Kerhoissa ja leireillä toimii ohjaajina tehtäväänsä koulutettuja kerhonohtajia ja isosia.

Rippikoulu tavoittaa Vihdissä vuosittain n. 80 % koko ikäluokasta ja 96 % kirkkoon kuuluvista vihtiläisistä nuorista käy sen. Yhteistyö on vahvaa kunnan nuorisotyön ja koulujen kanssa.

[Siiven suojassa - Vihdin seurakunnan kasvatus](#)

sankarla.net

[Tule mukaan - Vihdin seurakunta](#)

Vihdin kriisikeskus

Vihdin Kriisikeskus tarjoaa tukea ja apua vaikeissa elämäntilanteissa Vihdissä, Lohjalla ja Karkkilassa. Kriisikeskuksen palvelut on tarkoitettu kaikille vihtiläisille, karkkilalaisille, lohjalaisille ja veikkolalaisille. Tukea voit kaivata:

- sinulla on paha olla tai sinua ahdistaa, tunnet masentuneisuutta, koet mielenterveyden ongelmia, itsetuhoisia ajatuksia tai sairauksia
- Ihmissuhde-, parisuhde- tai perheongelmissa ja -haasteissa, yksinäisyyden kokemuksissa
- Arkielämän pulmissa, huolissa ongelmissa, stressissä
- Kehityskriiseissä
- Taloushuolissa
- Päihteiden tai muiden riippuvuuksien hallintaan
- Koulu-, opiskelu- tai työelämän haasteissa, työuupumuksessa
- Olet menettänyt läheisen ja koet surua
- Traumaattisissa kokemuksissa ja kriiseissä: Onnettomuudet, itsemurha, väkivalta, rikos
- Muissa äkillisissä ja odottamattomissa tai pitkittyneissä, vaikeissa ja stressaavissa elämäntilanteissa
-

Vihdin kriisikeskuksen verkkosivut: <https://www.mielenterveysseurat.fi/vihti/kriisikeskus/>

Mannerheimin lastensuojeluliiton Vihdin paikallisyhdistys

Mannerheimin lastensuojeluliiton Vihdin paikallisyhdistys on aktiivinen toimija Vihdissä. Lapset, perheet ja nuoret ovat lähellä sydäntämme ja pyrimme luomaan lapsille turvallisen kasvualustan tukemalla vanhemmuutta. Kaikki ovat tervetulleita toimintaan, jäsenenä saat alennuksia osallistumismaksuista.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Vihdin paikallisyhdistyksen toimintaan kuuluvat mm. erilaiset kerhot, koululaisten klubi, suojatiepäivystykset sekä perhekummitoiminta.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Vihdin paikallisyhdistyksen verkkosivut: <https://vihti.mll.fi/>

Yöjalka ry

Yöjalka ry on vuonna 1990 toimintansa aloittanut ja 1991 rekisteröity uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton vapaaehtoisjärjestö, jonka toimintamuotoihin kuuluu mm. kapartointi ja tukihenkilötoiminta. Yöjalka on olemassa kaikkia nuoria varten auttaen ja tukien heitä elämänhallinnassa.

Yöjalka ry:n verkkosivut: <http://www.yojalka.fi/?Etusivu>

Vihdin 4H-yhdistys ry

4H-järjestö on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kansainvälinen kansalaisjärjestö, jonka ydintehtävä on tukea lasten ja nuorten tasapainoista kehitystä ja elämänhallintaa. Tehtävää toteutetaan edistämällä nuorten omatoimisuutta, yritteliäisyyttä ja arjen taitoja, yhteistyötaitoja, kansainvälisyyttä ja luonnon ja ympäristön kunnioitusta. Vihdin 4H-yhdistys ry järjestää mm. kerhoja, leirejä, erilaisia koulutuksia, tapahtumia sekä tukee nuorten yrittäjyyttä.

Vihdin 4H-yhdistys ry:n verkkosivut: <https://www.vihdin4h.net/>

4. KEHITTÄMINEN JA TAVOITTEET

4.1 Johdanto

Turvallinen lähipiiri, vanhemmat ja ystävät, koulu sekä muu elinympäristö luovat suojaavia tekijöitä ja vahvistavat lapsen tai nuoren kasvua ja kehitystä. Yhteisöllisyys, osallisuus, tasavertaiset mahdollisuudet, vanhemmuuden tuki ja saavutettavat sekä oikein kohdennetut palvelut luovat lapsille ja nuorille kannustavan, tukevan ja turvallisen kasvualustan. Lasten, nuorten ja perheiden resilienssiä lisää kokemus omasta merkityksellisyydestä eri viitekehyksissä. On tärkeää kokea itsensä arvokkaaksi niin kotona, koulussa, harrastuksissa kuin erilaisissa palveluissa.

Tutkimustiedon perusteella tiedämme, että suurin osa lapsista ja nuorista voi hyvin. Heidän hyvinvointiaan on kuitenkin tuettava ennaltaehkäisevästi riittävällä laajuudella. Varsin merkittävään rooliin nousee eri ammattialojen välinen yhteistyö. Opiskeluhuollon palvelujen järjestämisen siirryttyä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle on erityisen tärkeää pystyä säilyttämään ja kehittämään ammattialojen välistä yhteistyötä. Avainasemaan nousevat työtä ohjaavat rakenteet, joiden varaan usean eri organisaation välinen yhteistyö ja yhdessä tekeminen rakentuu.

Jotta palvelutuotanto pystyisi reagoimaan lasten ja nuorten elämää koskettaviin ilmiöihin ja alueellisiin erityisyyksiin, nousee erityisen tärkeään asemaan tiedolla johtaminen. Erilaisten indikaattorien, lasten ja nuorten kokemusten ja ajatusten sekä asiantuntijoiden hiljaisen tiedon hyödyntäminen palvelutuotannon kohdentamisessa ja resursoinnissa on erittäin tärkeää. Väestön elinoloja, terveyttä ja koettua hyvinvointia kuvaavaa tietopohjaa on pyritty määrittelemään ja yhtenäistämään sekä alueellisesti että kansallisesti.

Valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman (VANUPO). Poikkihallinnollisen ohjelman tavoitteena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Nykyinen hyväksytty ohjelma on laadittu vuosiksi 2020 - 2023. Uuden, vuosille 2024 - 2027 hyväksyttävän ohjelman valmistelut ovat meneillään. Valmistelu on aloitettu kuulemalla nuoria heidän elämänsä ja hyvinvointinsa kannalta tärkeistä kysymyksistä. Ennen ohjelman hyväksymistä ohjelmaluonnoksesta järjestetään loppuvuodesta kaikille avoin lausuntokierros.

Lasten ja nuorten parissa tehtävää työtä ohjaavat lakien, ohjelmien ja suositusten lisäksi Vihdin kunnan strategiset ohjausasiakirjat, joita ovat Vihdin kunnan strategia sekä laaja hyvinvointisuunnitelma 2021 – 2025. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tulee sisältymään seuraavaan laajaan hyvinvointisuunnitelmaan. Vihti on lähtenyt mukaan UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toimintaan vuonna 2021. Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa. Työ perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja siinä edistetään lapsen oikeuksien toteutumista kunnassa. Lapsen oikeuksien toteutuminen onkin yksi keskeinen toimintaa ja päätöksentekoa ohjaava tavoite kaikissa lapsiin suoraan tai välillisesti liittyvissä asioissa.

Lapsiystävällinen kunta -toimintaa ohjaa toimintasuunnitelma, jonka toteutumista seurataan niin kunnan sisäisesti kuin UNICEFin kanssa seurantatapaamisissa. Toimintasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on askel kohti Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen saamista.

4.2 Tavoitteet suunnitelmakaudelle 2023 – 2025

Tässä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa kuvataan tavoitteet kaudelle 2023–2025. Kyseessä on nivelvaiheen suunnitelma kahdestakin syystä:

1. Suunnitelma sijoittuu ajallisesti voimassa olevan Laajan hyvinvointikertomus ja –suunnitelman kanssa päällekkäin. Vuodesta 2025 eteenpäin kuntatasoinen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tulee sisältymään osaksi kunnan Laajaa hyvinvointikertomusta ja –suunnitelmaa.
2. Lisäksi suunnitelman teko sijoittuu nivelvaiheeseen, jossa hyvinvointialueet ovat aloittaneet toimintansa. Voimassa oleva Laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma on tehty perusturvakuntayhtymä Karviaisen toiminnan aikaan. Sekä seuraava Laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma että tämä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ovat kuntatasoisia suunnitelmia. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue laatii Lastensuojelulain 12 § mukaisesti oman suunnitelmansa.

Selkeän tavoitteenasettelun, mittaamisen, seurannan ja raportoinnin vuoksi on tärkeää, että tämä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on linjassa kunnan voimassa olevan Laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman kanssa. Yhteneväisyyden saamiseksi tähän nivelvaiheen suunnitelmaan, voimassa olevan Laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman tavoitteet on tuotu sellaisenaan osaksi tätä kuntatasoista suunnitelmaa, vaikka ne sisältävät vastuunjaon osalta entiselle perusturvakuntayhtymä Karviaiselle suunnattuja toimenpiteitä. Nykyään Karviaisen tehtävät ovat siirtyneet Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Tavoitteet tähtäävät kuntalaisten, tässä tapauksessa lasten ja nuorten, hyvinvoinnin edistämiseen ja niiden toteutumiseksi kunta ja hyvinvointialue tekevät yhteistyötä.

Tavoitteet -luvussa on kuvattu myös varhaiskasvatuksen, opetus- ja nuorisopalveluiden vastuutoimenpiteet liittyen Lapsiystävällinen kunta –toimenpidesuunnitelmaan. Toimenpidesuunnitelma on kokonaisuudessaan laajempi ja sisältää yhteensä 37 tavoitetta.

Varhaiskasvatusikäiset – tuen oikea-aikaisuus

Yhteisöllisen opiskeluhuollon painopistealueena lukuvuonna 2023–2024 on yhteisöllisyys ja tunnetaidot. Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on tämän alle nostettu seuraavat teemat: jokaisella lapsella on kaveri ja psykologinen turvallisuus. Henkilöstö ja lapset saavat koulutusta Miniverso–sovittelumalliin. Psykologisen turvallisuuden osalta sekä johtajille että henkilöstölle on tulossa koulutusta Huomaa hyvä -vahvuusperustaisen toimintakulttuurin luomisen osalta.

Jokaisessa lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetussuunnitelmakeskustelussa nostetaan lasten liikkumisen tärkeys esille huoltajien kanssa ja keskustellaan/ohjataan huoltajia liikkumaan lastensa kanssa.

Esiopetuksessa toteutetaan hyväksi todettua 6 askelta kouluun -toimintamallia.

Lapsiystävällinen kunta – varhaiskasvatuksen toimenpiteet

Tavoite: Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskenteleville:

Toimenpiteet:

- Lapset osallistuvat oman varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetussuunnitelman laadintaan kullekin lapselle kohdennetusti soveltuvien menetelmien ja toimintamallien avulla.
- Varhaiskasvatuskentälle VERSO -ohjelman tuottama sovittelumalli Mini-verso on kehitetty osaksi varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria lapsen oikeuksien, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi ristiriitatilanteissa. Varhaiskasvatuksen koko henkilöstö sekä yli 5-vuotiaat lapset perehdytetään Miniverso -toimintamallin käyttöön.
- Kuusi askelta kouluun -toimintamallin toteuttaminen yhdessä esioppilaiden sekä heidän huoltajiensa kanssa.

Tavoite: Kunta varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori saa tietoa omista oikeuksistaan (ihmisoikeuskasvatus):

Toimenpiteet:

- Varhaiskasvatus osallistuu lapsen oikeuksien päivään vuosittain toteuttamalla teemapäivän.

Tavoite: Kunta varmistaa, että jokaisen lapsen elämässä on vähintään yksi turvallinen aikuinen, johon lapsi voi luottaa ja joka tukee lasta kasvussa ja kehityksessä.:

Toimenpiteet:

- Jokaisessa varhaiskasvatuksen lapsiryhmässä on henkilöstöllä käytössä läheisyyden kehä -malli, jonka avulla varmistetaan, että jokainen lapsi tulee kohdaksi varhaiskasvatuspäivän aikana.
- Varhaiskasvatuksessa on käytössä pienryhmätoimintamalli, jonka avulla turvataan jokaisen lapsen kohtaaminen ja varmistetaan, että jokaisella lapsella on varhaiskasvatuksessa turvallinen aikuinen.

Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa on kuvattu Laajan hyvinvointisuunnitelman ja –kertomuksen mukaiset tavoitteet. Näistä merkittävä osa on vuoden 2023 alusta siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittari
<p>Tuen oikea-aikaisuus: Lapsi saa oikea-aikaisesti tarvitsemaansa tukea ja vanhemmat vahvistusta omaan vanhemmuuteensa. Läheisverkostolla ja muilla arjen verkostoilla sekä peruspalveluilla on tärkeä merkitys perheiden hyvinvoinnin kannalta. Vanhempien tuki erotilanteissa</p> <p>Digitaalisten palvelujen kehittäminen</p>	<p>Perhekeskustoimintaa kehitetään ja yhtenä keskeisenä osa-alueena on kohtaamispaikkatoiminta. (vertaistuki)</p> <p>Perhevalmennuksia kehitetään edelleen.</p> <p>Sosiaaliohjaajien jalkautumisesta varhaiskasvatuksen yksiköihin on saatu hyviä kokemuksia ja toimintaa jatketaan.</p> <p>SIB-hankkeen avulla tuetaan vakavassa syrjäytymisvaarassa olevia pikkulapsiperheitä. Perheet ohjautuvat toimintaan neuvolan kautta.</p> <p>Avoliittolain mukaisen sovittelutoiminnan kehittäminen</p> <p>Esiopetuksessa toteutetaan hyväksi todettua 6 askelta kouluun toimintamallia.</p>	<p>Karviainen: Perhekeskus</p> <p>Kunnan varhaiskasvatuspalvelut</p>	<p>Sotkanet ja hyvinvointi-/terveyskyselyt, varhaiskasvatuksen osallistumisaste, kuntalaisille suunnattu kysely palveluista (asiakaskokemukset)</p> <p>Neuvolan laajojen terveystarkastusten peittävyys</p> <p>SIB (pitkäaikaisseuranta)</p>

Kouluikäiset – yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen kouluissa

Yhteisöllisen opiskeluhoollon teemana lukuvuonna 2023–2024 on yhteisöllisyys ja tunnetaidot. Kouluissa panostetaan kiusaamisen ja yksinäisyyden ehkäisemiseen mm. koulukerhotoiminnalla. Kaikille oppilaille pyritään löytämään ainakin yksi kerho/harrastus opetuspalveluiden järjestämänä. Tunne- ja vuorovaikutustaitoihin panostetaan koulutamalla systemaattisesti sekä henkilöstöä että oppilaita. Lisäksi panostetaan sovittelu-koulutukseen ja Korjauttava ryhmäytyks -koulutukseen.

Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää nuorisotyötä kehitetään ja mallinnetaan. Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja osallisuuden kokemuksen mahdollistaminen ovat keskeisiä koulunuorisotyön tavoitteita.

Vihdin kunnassa järjestetään Hobby Hour -toimintaa. Harrastustuntien tavoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheiden jaksamista tarjoamalla harrastusmahdollisuudet koulupäivien yhteydessä, jotta perheille jää enemmän yhteistä aikaa arki-iltoihin. Lasten ja nuorten yksinolo koulupäivän jälkeen vähenee ja uusien kaverisuhteiden solmiminen mahdollistuu yhteisöllisen harrastustoiminnan kautta.

Lapsiystävällinen kunta – opetuspalveluiden toimenpiteet

Tavoite: Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskenteleville:

Toimenpiteet:

- Osallistetaan oppilaita oman toimintansa suunnitteluun kyselyn avulla kaikilla kouluilla.

Tavoite: Kunta varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori saa tietoa omista oikeuksistaan (ihmisoikeuskasvatus):

Toimenpiteet:

- Kaikki koulut osallistuvat lapsen oikeuksien viikkoon järjestämällä teemaan liittyvää ohjelmaa lapsia ja nuoria osallistaen.

Tavoite: Kunta varmistaa, että jokaisen lapsen elämässä on vähintään yksi turvallinen aikuinen, johon lapsi voi luottaa ja joka tukee lasta kasvussa ja kehityksessä:

Toimenpiteet:

- Harrastamisen Suomen mallin toiminnan saavutettavuutta kehitetään laajentamalla toiminta kaikkiin Vihdin kouluihin mm. kuljetusjärjestelyjä kehittämällä.

Alla näkyvässä taulukossa on kuvattu Laajan hyvinvointisuunnitelman ja –kertomuksen mukaiset tavoitteet. Näistä osa on vuoden 2023 alusta siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittari
Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen kouluissa	Kiusaamisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen	Kunnan opetus- ja hyvinvointipalvelut (opiskeluhoito ja nuorisopalvelut)	Sotkanetin tilastot Kouluterveyskysely
Tuen oikea-aikaisuus ja oikeanlainen tuki	Harrastetakuu, koulukerho- ja harrastustoiminta Opiskeluhoitolon toimivuus ja suunnitelman laatiminen	Karviainen Karviainen: Perhekeskus	Koulu kuntoon -hankkeen kautta teetetty toukokuun 2021 aikana hyvinvointikysely kaikille kunnan 7.-luokkalaisille oppilaille, 8.- ja 9.-luokkalaisilla kouluterveyskysely, koulupoissaolojen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	L-U Sote ja erikoissairaanhoidon järjestää koulutusta lasten ja nuorten mielenterveysongelmiin, IPC-menetelmä masennuksen hoitoon sekä Cool Kids-hoitomenetelmä ahdistuksen hoitoon.	Sivistystoimi, seurakunta, poliisi, Karviaisen perhekeskus	Oppivelvollisuusiän laajeneminen > päättötodistuksen saaminen, pudokkaiden seuranta (uusi Valpas-järjestelmä)
Ennaltaehkäisevä päihdekasvatustyö	Opetuspalvelut pilotoivat Back2-School-interventiota, jonka avulla vähennetään koulupoissaoloja. Yhteistyössä moniammatillinen päihdevalistustyö: vanhempainililat, Haltuun-tunnit		Laittomien huumeiden käyttö Asennemuutos huumeisiin suhtautumisessa (THL/kouluterveyskysely)

Nuoret – Nuorten kokonaishyvinvoinnin tukeminen; osallisuuden vahvistaminen, palveluiden hyvä saavutettavuus ja laadukkuus

Kunnallinen nuorisotyö sekä tuottaa että koordinoi nuorille suunnattuja palveluja, joilla ehkäistään yksinäisyyttä, tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja vähennetään kuorimittuneisuutta ja ahdistuneisuutta. Nuorten kouluttautuminen sekä työllistyminen vahvistavat yhteiskuntaan kuuluvuutta. Laadukkaisiin, helposti saavutettaviin ja nuorten kasvua ja kehitystä tukeviin palveluihin panostetaan. Tällaisia palveluja ovat mm. avoin nuorisotilatoiminta, erityisnuorisotyö ja etsivä nuorisotyö, verkkonuorisotyö sekä paikkariippumaton jalkautuva nuorisotyö.

Kaikissa palvelurakenteissa huomioidaan digitaalisten palvelujen kehittäminen.

Lapsiystävällinen kunta – nuorisopalveluiden toimenpiteet

Tavoite: Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskenteleville:

Toimenpiteet:

- Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön, mobiilin nuorisotilan käyttöönoton sekä verkko-
nuorisotyön avulla.

Tavoite: Kunta varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori saa tietoa omista oikeuksistaan (ihmisoikeuskasvatus):

Toimenpiteet:

- Nuorisopalvelut huomioivat Lapsen oikeuksien viikon sekä tilatoiminnassa että
sosiaalisessa mediassa.

Tavoite: Kunta varmistaa, että jokaisen lapsen elämässä on vähintään yksi turvallinen aikuinen, johon lapsi voi luottaa ja joka tukee lasta kasvussa ja kehityksessä:

Toimenpiteet:

- Nuoren tutustumista nuorisotilaan helpotetaan kehittämällä ohjeet verkkosivuille sekä mallintamalla uuden nuorisotilakävijän vastaanottoprosessi.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu Laajan hyvinvointisuunnitelman ja –kertomuksen mukaiset tavoitteet. Näistä osa on vuoden 2023 alusta siirtynyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittari
Yksinäisyyden ehkäiseminen, psyykkiseen hyvinvointiin panostaminen, kuormittuneisuuden ja ahdistuneisuuden vähentäminen	Kunnallisella nuorisotyöllä on sekä palveluja tuottava että koordinoiva rooli: yhteistyö eri julkisten sekä kolmannen sektorien toimijoiden kanssa on keskeistä. Nuorten kouluttautuminen sekä työllistyminen vahvistavat yhteiskuntaan kuuluvuutta.	Kunnan nuorisopalvelut Karviainen: Perhekeskus	Sotkanet Kouluterveyskesely Valtakunnallinen nuorisobarometri Asiakaskokemukset / nuorille suunnatut kyselyt
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Toimiviin palveluihin satsaaminen; nuorisotilatoiminta, etsivä nuorisotyö ja verkkonuorisotyö Kesäleirit, Haltuun-tunnit (päihdekasvatustyö) Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittäminen hankeavustuksella Jalkautuva työ nuorten pariin Nuorisovaltuusto-toiminta Ankkuritoiminta ICP- ja Cool Kids -koulutukset		

5. SUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen on jatkuva prosessi, jossa kunnan tuottamien palvelujen painopiste on vahvasti ennaltaehkäisevä. Ennaltaehkäisevän työn merkitystä ja vaikuttavuutta arvioitaessa on hyvä muistaa, että työn tulokset näkyvät viiveellä, usein vasta vuosien kuluttua. Ennaltaehkäisevällä työotteella pystytään kuitenkin usein katkaisemaan vahingollisia kehityskulkuja ja ylläpitämään sekä vahvistamaan osallisuuden, yhteisöllisyyden sekä turvaavien kasvuun ja kehitykseen liittyvien mekanismien toteutumista. Laaja-alainen, tunnistettu ja rakenteista lähtevä organisaatiorajat ylittävä yhteistyö on tässäkin avainasemassa.

Kansallisen lapsistrategian mukaisesti lapsen oikeuksia kunnioittavassa Suomessa lapsiin, nuoriin ja perheisiin vaikuttava toiminta nojaa suunnitelmalliseen lapsi- ja perhepolitiikkaan. Vision mukaisessa yhteiskunnassa varmistetaan, että toiminnan vaikutukset lapsiin arvioidaan huolellisesti ja lapsiin koskeva päätöksenteko perustuu tietoon ja asianmukaiseen harkintaan.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain laadittavissa hyvinvointiraporteissa. Hyvinvointiraportointi on lakisääteistä ja sen lähtökohdat ovat laajassa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa 2021 – 2025. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tullaan sisällyttämään laajan hyvinvointisuunnitelman Lapset ja nuoret -ikäryhmäosioon seuraavaa laajaa hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa. Näin varmistetaan, että suunnitelmat ovat yhdensuuntaisia ja palvelevat strategisina ohjausasiakirjoina lapsia, nuoria ja heidän perheitään sekä heidän parissaan työskenteleviä ammattilaisia johdonmukaisesti ja laadukkaasti.

"HYVINVOINTI KUULUU MEILLE KAIKILLE"

